

Держава і політичне право. В двох частинах

Подивитись анотацію та купити на jurkniga.ua

АННОТАЦІЯ

Понад 90 років тому (1924-25 рр.) у Подебрадах у Видавничому товаристві Української Господарської Академії (ЧСР) вийшла друком наукова праця Володимира Старосольського «Держава і політичне право», яка стала знаменою подією в розвитку української правової і політичної думки. Відтоді книга ніколи і ніде не перевидавалася.

Це перше в Україні видання фундаментального дослідження «Держава і політичне право» (у двох частинах) Володимира Старосольського — видатного українського історика і теоретика права, державознавця, етнополітолога, громадського діяча, адвоката. Воно є відтворенням авторського машинописного тексту із збереженням його стилю та правопису.

У книзі викладено оригінальну авторську концепцію держави як політичного інституту, засобу реалізації інтересів нації, політичного права як права народу здійснювати владу, людини як суб'єкта політичних прав, громадянина як співтворця держави і права.

Для широкого кола читачів.

міти «правовости» римської держави так як розуміємо її відносно модерної держави. Про зв'язаність самої держави її правом там не було мови. «Правовою» можна назвати римську державу тільки в тому розумінні, що вона — як досі ніяка друга — піклувалася про правове життя своїх горожан. До самої держави, представленої її владою, не відносився обов'язок підчинятися праву. З цого боку характеристичне те, що коли приватне римське право досягло такого високого степеня розвою, то *публичне, а зокрема політичне право* (курсив наш. — Авт.) осталося значно позаду. Можна сказати, що Рим неначебто не усвідомив собі теоретично цього, що створив був на полі державного будівництва. Він дав світові цивільне приватне право — і дав матеріал, з якого щойно далеке від него майбутнєскористало притворенню «політичного» права» (с. 322).

*Ірина Кресіна,
Валентина Згурська,
Олексій Кресін*

Зміст

Література	15
ПЕРША ЧАСТИНА	
РОЗВІЙ ФОРМ ПОЛІТИЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ	
I. ДОДЕРЖАВНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ	23
1. Розділ. ПОЧАТКИ СУСПІЛЬНИХ ОБ'ЄДНАНЬ	23
2. Розділ. РОДИНА, РІД, ПЛЕМЯ	24
3. Розділ. ОБ'ЄДНУЮЧІ СИЛИ В КРОВНИХ ЗВ'ЯЗКАХ	26
4. Розділ. СУСПІЛЬНЕ ЗРІЖНИЧКОВАННЯ (ДФЕРЕНЦІЯЦІЯ)	29
5. Розділ. ВІДНОСИНИ ДО ОБЛАСТИ	34
6. Розділ. ВЛАДА	36
II. ПЕРЕХІД ДО ДЕРЖАВНИХ ФОРМ БУТТЯ	40
1. Розділ. ВОРОЖНЕЧА, ВІЙНА ТА ЗАВОЙОВАННЯ	40
2. Розділ. ІСТОТА НОВИХ ФОРМ СУСПІЛЬНОГО БУТТЯ	49
А. Відношення до області	55
Б. Завдання та функції держави	57

ІІІ. СТАРО-ОРИЄНТАЛЬНА ДЕРЖАВА	59
1. Розділ. НАЙСТАРШІ ІСТОРИЧНІ ДЕРЖАВИ	59
2. Розділ. ОБЛАСТЬ	64
3. Розділ. НАРІД В ДЕРЖАВІ	69
А. Пануючі й поневолені народи	70
Б. Суспільна діфференціяція	71
4. Розділ. ВЛАДА — ЙХ ХАРАКТЕР	79
А. Деспотія	79
Б. Теократія	83
5. Розділ. ОРГАНІЗАЦІЯ	88
А. Організація урядів	88
Б. Військо	92
6. Розділ. ЗАВДАННЯ ДЕРЖАВИ	95
ІV. ГЕЛЕНСЬКИЙ КРУГ ДЕРЖАВ	105
1. Розділ. ПОЧАТОК СТАРОЇ ГРЕЦІЇ	105
2. Розділ. ПЕРВІСНІ ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ	109
3. Розділ. ДВА ТИПИ ДЕРЖАВ ГРЕЦІЇ	112
А. Спарта	112
а. Суспільний устрій	112
б. Політична організація	120
Б. Атени	124
а. Суспільний розвій	124
б. Політичний устрій	132
4. Розділ. ОБЛАСТЬ	144
5. Розділ. НАРІД	155
А. Громада горожан	155
Б. Одиниця — рівність — воля	161
6. Розділ. ВЛАДА	166
А. Характер влади	166
Б. Церква і держава	173

7. Розділ. ЗНАЧНЯ СТАРОЇ ГРЕЦІЇ ДЛЯ РОЗВОЮ ФОРМ ПОЛІТИЧНОГО БУТТЯ	177
V. РИМСЬКА ДЕРЖАВА	180
1. Розділ. ЗОВНІШНІЙ РОЗВІЙ РИМУ	180
2. Розділ. ПЕРВІСНИЙ УСТРІЙ ТА УСТРІЙ В ПЕРШІ ЧАСИ РЕСПУБЛИКИ	188
А. Первісний устрій Риму	188
Б. Суспільний склад	189
В. Політичний устрій ранньої республиканської доби	194
3. Розділ. БОРОТЬБА ПАТРИЦІЇВ З ПЛЕБЕЯМИ ТА РОЗВІЙ ПОЛІТИЧНОГО УСТРОЮ РИМУ	201
А. Боротьба за правосуддя	203
Б. Боротьба за уряди	207
В. Еволюція народніх зібрань	212
4. Розділ. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА УСТРОЮ РИМУ В ПЕРШІМ ПЕРІОДІ РЕСПУБЛИКИ	214
А. Нарід	214
Б. Нарід і область	219
В. Влада	222
5. Розділ. ВНУТРІШНІЙ РОЗВІЙ РИМУ ПІСЛЯ ЗАВОЙОВАННЯ ИТАЛІЇ	226
А. Зміна економічних відносин	226
Б. Зміна суспільного складу Риму	233
а. Оптимати	235
б. Кіннотчики	238
в. Популярії	240
г. Союзники і провінціали	243
і. Невільники	246
В. Влада в тому періоді	248
Г. Внутрішні боротьби	256

а. Земельне питання	256
б. Війна з союзниками та період горожанських воєн	261
6. Розділ. РИМСЬКА МОНАРХІЯ	275
А. Економічні відносини та людність імперії	275
Б. Суспільний склад людності	286
а. Урядницька аристократія	287
б. Військо	289
в. Міщани	291
г. Суспільний низ	292
і. Стан в пізнішу добу монархії	294
В. Влада	295
а. Імператор	295
б. Організація владного апарату	302
в. Церква та держава	312
7. Розділ. ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧІННЯ РИМСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ	318
VII. ВІЗАНТІЯ	325
1. Розділ. ІСТОРІЯ ВІЗАНТІЇ	325
2. Розділ. НАРІД	330
А. Етнічний склад	330
Б. Суспільні відносини	333
3. Розділ. ДЕРЖАВНИЙ УСТРІЙ	343
А. Імператор	343
Б. Бюрократія	348
В. Військо	353
4. Розділ. ЦЕРКВА І ДЕРЖАВА	359
5. Розділ. ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧІННЯ ВІЗАНТІЇ	365

VII. ФЕОДАЛЬНА ДЕРЖАВА	371
1. Розділ. ПОВСТАННЯ НОВИХ ДЕРЖАВ НА РУЇНАХ РИМУ	371
2. Розділ. ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В СЕРЕДНЬОВІЧЧУ	376
А. Відносини раннього середньовічча	376
Б. Відносини пізнішої доби	381
3. Розділ. СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ СЕРЕДНЬОВІЧЧА	385
А. Відносини ранньої доби	385
Б. Суспільні відносини пізнішої доби	392
а. Поділ на стани	392
б. Феодальне лицарство	395
в. Міщани	399
г. Духовенство	407
і. Селянство	408
4. Розділ. ДЕРЖАВНА ОРГАНІЗАЦІЯ	412
А. Відношення до території	412
Б. Державна організація	415
а. Відносини раннього середньовіччя	415
б. Організація феодальної держави	419
а. Пануючий	420
б. Територіальні династії	424
г. Стани	426
д. Міста	432
5. Розділ. ЦЕРКВА І ДЕРЖАВА	446
А. Період переваги держави над церквою	448
Б. Період переваги церкви над державою	453
6. Розділ. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ФЕОДАЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ	462

VIII. АБСОЛЮТИСТИЧНА ДЕРЖАВА	468
1. Розділ. КІНЕЦЬ СЕРЕДНЬОВІЧЧА	
І ПОЧАТОК НОВОЇ ДОБИ	468
2. Розділ. ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ	474
3. Розділ. СУСПІЛЬНІ ВІДНОСИНИ	480
А. Основи соціального поділу.....	480
Б. Соціальні верстви та групи	486
а. Родова аристократія — шляхта.....	487
б. Міщанство.....	492
в. Селянство	497
г. Військо як суспільний стан	502
і. Інтелектуальна аристократія.....	506
4. Розділ. ВЛАДА	510
А. Перемога центральної влади.....	510
а. Два фронти в боротьбі за абсолютистичну	
монархію.....	510
б. Умови та засоби боротьби.....	513
Б. Зміст та розуміння влади.....	523
В. Організація влади	529
Г. Функції держави	537
5. Розділ. ЦЕРКВА І ДЕРЖАВА	542
6. Розділ. ІСТОРИЧНЕ ЗНАЧІННЯ	
АБСОЛЮТИСТИЧНОЇ ДЕРЖАВИ	549

На полях рукопису
[321 (021)]

В. СТАРОСОЛЬСЬКИЙ.

Професор Української Господарської Академії в Ч.С.Р.
і Українського Університету в Празі.

ДЕРЖАВА i ПОЛІТИЧНЕ ПРАВО.

ЧАСТИНА ПЕРША.

1925
ПОДІБРАДИ.

Видання „Видавничого Т-ва при Укр. Госп. Академії в Ч.С.Р.“

Накладом Укр. Госп. Академії та „Вид. Т-ва при У. Г. А.“

АКАДЕМІЧНА

ПОЛІТИЧНЕ ПРАВО ОЯСНЕННЯ

Старосольський В. Й.

C77 Держава і політичне право. Ч. 2. — К.: ВИДАВНИЦТВО ЛОГОС УКРАЇНА, 2017. — 472 с.

ISBN 978-966-2457-21-6

Понад 90 років тому (1924–25 рр.) у Подебрадах у Видавничому товаристві Української Господарської Академії (ЧСР) вийшла друком наукова праця Володимира Старосольського «Держава і політичне право», яка стала знаменною подією в розвитку української правової і політичної думки. Відтоді книга ніколи і ніде не перевидавалася.

Це перше в Україні видання фундаментального дослідження «Держава і політичне право» (у двох частинах) Володимира Старосольського — видатного українського історика і теоретика права, державознавця, етнополітолога, громадського діяча, адвоката. Воно є відтворенням авторського машинописного тексту із збереженням його стилю та правопису.

У книзі викладено оригінальну авторську концепцію держави як політичного інституту, засобу реалізації інтересів нації, політичного права як права народу здійснювати владу, людини як суб'єкта політичних прав, громадянина як співтворця держави і права.

Для широкого кола читачів.

ISBN 978-966-2457-21-6

© Кресіна І. О., Згурська В. Л., Кресін О. В.,
вступна стаття, 2017

© Академія політичних наук, 2017
© ТОВ «ВИДАВНИЦТВО ЛОГОС УКРАЇНА», 2017

Зміст

ДРУГА ЧАСТИНА «КОНСТИТУЦІЙНА», «ПРАВОВА» ДЕРЖАВА

I. ГАСЛА	11
А. Народня суверенність	12
Б. «Поділ влади»	14
В. Права людини	16
Г. Правовість держави	20
II. ПОШИРЕННЄ «КОНСТИТУЦІЙНОЇ», «ПРАВОВОЇ» ДЕРЖАВИ	22
III. ДЕРЖАВНА ОБЛАСТЬ	24
1. Розділ. «ОСІЛІСТЬ» ДЕРЖАВИ	24
2. Розділ. ЗНАЧННЄ ТЕРИТОРІЇ Й РОДИ	27
3. Розділ. ПРАВНА ІСТОТА ВІДНОШЕННЯ ДЕРЖАВИ ТА ОБЛАСТИ	35
А. Історичний розвій	35
Б. Відношення до області в модерній державі	36
IV. НАРІД. «ПРАВА ЛЮДИНИ». «ВОЛЬНОСТИ»	41
1. «Habeas corpus»	43
2. Воля переселування	45
3. Воля віри і переконання	48

4. Воля зборів та створищування	50	5. Виборчі періоди	130
5. Національні вольності.....	52	B. Виконуюча влада.....	132
V. ВЛАДА	54	1. Устрій виконуючої влади	132
1. Розділ. РОЗУМІННЕ ВЛАДИ	54	2. Креація виконуючої влади.....	136
A. Сувереність.....	54	3. Правне становище виконуючої влади	139
B. Самоустановчість держави.....	60	G. Судова влада	142
B. Органи держави та поняття суб'єктивного політичного права	64	1. Організація судової влади	142
2. Розділ. ФОРМИ ВЛАДИ	71	2. Креація судової влади	145
3. Розділ. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЛАД	80	3. «Привілеї» судової влади	147
A. Верховна влада	81	VI. КОМПЕТЕНЦІЇ ВЛАД ТА ЇХ ДІЯННЯ	151
1. Форма верховної влади.....	82	1. Розділ. ЗАКОНОДАВСТВО.....	152
2. Набуття та кінець уряду носителем верховної влади.....	84	A. Поняття	152
3. «Станові» права верховної влади	89	B. Роди законодавства	154
B. Законодавча влада	91	1. Конституційні закони	155
1. Безпосереднє народоправство та репрезентаційна система	91	2. Установчий закон	159
2. Устрій законодавчого тіла	94	B. Форми законодавства	165
a. Одно- і дво-палатова система	94	1. Звичайне законодавство	167
b. Внутрішній устрій законодавчої влади	99	2. Конституційне законодавство	180
3. Креація законодавчої влади	102	a) Установчий закон	181
a. Креаційні органи, зокрема «нарід»	102	b) Форми конституційного законодавства	184
b. Пасивне виборче право	111	3. Інші форми законодавства	189
g. Виборчі системи	114	2. Розділ. АДМІНІСТРАЦІЯ	194
aa. Явність і тайність, посередність і безпосередність	114	A. Поняття	194
bb. Засада більшості, пропорціональність, охрана меншостей	116	B. Головні напрями та засоби	201
b. Охорона «чистоти» виборів.....	125	B. Юридичний характер адміністрації	210
4. «Привілеї» репрезентантів.....	127	G. Форми адміністраційних актів	220
		1. Адміністраційні акти верховної влади	221
		2. Адміністраційні компетенції законодавчої влади	229
		a. Безпосередні адміністраційні функції	229

В. Креаційні функції.....	234
γ. Контрольні функції законодавчої влади.....	237
3. Компетенції виконуючої влади	243
4. Адміністраційні компетенції судової влади	247
а. Адміністрація правосуддя	248
β. Реєстраційна та евіденційна діяльність судів.....	249
γ. Опіки та курателі	249
3. Розділ. ПРАВОСУДДЕ	250
А. Поняття	250
Б. Роди правосуддя	256
В. Поділ компетенцій	260
1. Судоводство приватного права	261
2. Судоводство публичного права	262
а. Карне судоводство.....	263
β. Адміністраційне судоводство.....	266
γ. Політичне судоводство.....	268
αα. Конституційне судоводство.....	269
ββ. Судоводство в справах відповідальности міністрів та верховної влади	271
γγ. Виборче судоводство	273
δδ. Інші роди політичного судоводства	275
δ. Судоводство в компетенційних спорах.....	277
VII. ОРГАНІЗАЦІЯ ВЛАДНОГО АПАРАТУ	279
1. Розділ. ПРОБЛЕМА БЮРОКРАТІЙ	282
А. Істота та значінне проблеми	282
Б. Призначування урядовців	285
В. Правне становище урядовців.....	294
1. Тревалість урядової посади	295
2. Матеріальне забезпечення урядовців.....	298

2. Розділ. ЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ І ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ	301
А. Поняття та роди	301
Б. Адміністраційна децентралізація	305
1. Реальна децентралізація	305
2. Територіальна децентралізація	307
В. Самоуправа — автономія	310
1. Поняття і роди	310
2. Територіальна автономія	317
а. Правна істота. Обсяг і форми. Автономні одиниці	317
β. Громада	322
γ. Край — земля	329
3. Розділ. ОСОБОВА ТА РІЧЕВА АВТОНОМІЯ	331
а. Поняття та роди	331
β. Церква та держава	334
γ. Національна автономія	342
δ. Політичні партії	350
ε. Інші автономні звязки	357
VIII. ПОНАД-ДЕРЖАВНІ ЗВЯЗКИ	361
1. Розділ. ЗАГАЛЬНІ УВАГИ	361
2. Розділ. ЗВЯЗКИ ДЕРЖАВ З НЕ-ДЕРЖАВАМИ	363
3. Розділ. МІЖДЕРЖАВНІ ЗВЯЗКИ	366
А. Загальні уваги	366
Б. Адміністраційні звязки	369
В. Не-постійні політичні звязки	373
Г. Звязки нерівноправних держав	375
1. Пануюча і піддані їй держави	376
2. Протекторати міждержавного права	376
Г. Реальна унія	377
Д. Союз держав (конфедерація)	379
Е. Союзна держава (федерація)	381

1. Історичні дати	381
2. Істота союзної держави	384
3. Організація союзної держави	387
а. Територія в союзній державі	390
б. Горожанство	391
г. Влада	395
у. Організація влади	396
5. Розподіл компетенцій	400
ІХ. НОВІ ПРОБЛЄМИ	410
1. Розділ. «КРІЗА» КОНСТИТУЦІЙНОЇ ДЕРЖАВИ	410
А. Суспільні основи крізи	415
Б. Суспільна діфференціація	417
1. Суспільні кляси	419
2. Нації	423
3. Міжнародні взаємини	426
2. Розділ. НОВІ ТЕЧІЇ	429
А. Загальні ваги	429
Б. Проблема демократії	431
1. Модерна демократія	431
2. Проти-демократичні течії	435
а. Фашизм	436
б. Радянська система	438
3. Демократичні течії	443
а. Домагання суспільної демократії	444
б. Змагання до зміни організаційних форм демократії	446
В. Націоналізація держави	448
Г. Захистанне прінципу державної суверенності	454
1. Нові форми федерації	456
2. Міждержавне обмеженне суверенності	458

Друга частина

«Конституційна», «Правова» держава

I.

ГАСЛА

Вже абсолютистичний тип держави родився — порівнюючи з попередніми державними типами — оскільки інакше, що на порозі його здійснювання стояла теорія, програма, що вказувала абсолютній державі її шляхи. Таке явище виступає ще виразніше на порозі нового державного типу. Глибокі зміни, що перетворили суспільство середновічча, нашли свій вислів в ідеольгії, що охоплювала собою передусім питання держави. Велика англійська революція XVII століття та Велика французька революція XVIII століття, які становлять початок нового періоду, сформулювали ці гасла, під якими повинна була здійснитися нова держава.

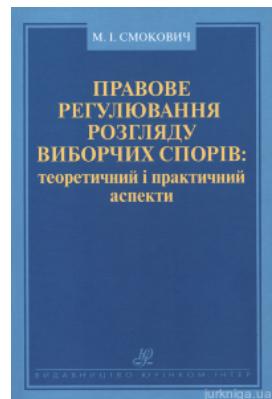
Носієм руху і творцем гасел була ця суспільна кляса, що перенявши керму господарської продукції, мусила заняти і політично передове місце. Політичні теорії та політичні гасла, нею виставлені, носять тавро кляси, яка їх зродила. Але разом з цим вони мають в собі об'єктивні елементи більше загального значіння. Оцінити їх з цеї точки погляду прийеться в звязку з оцінкою історичного значіння державного типу, який вони проповідували. Субективно, в очах своїх проповідників теоретична і практична програма нової держави представлялася як програма абсолютна, що повинна була всему людству принести спасення, як досконала, скінчена, добра форма політичної організації.

На цю програму зложилися різні думки. Вони були ріжні так своїм походженнем як і змістом. Що до останнього — то — як це виказала переведена при кінці XIX. та початку XX. ст.

Книги, які можуть вас зацікавити



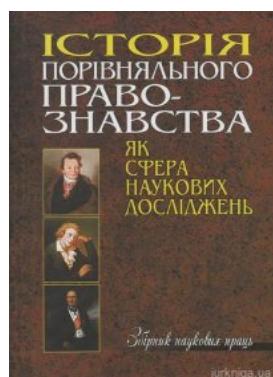
Постижение права.
Активация творческого
мышления юриста



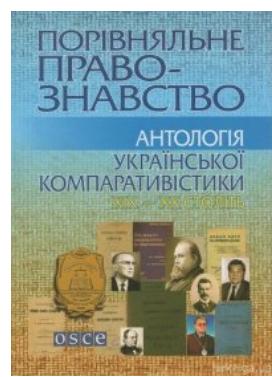
Правове регулювання
розгляду виборчих
спорів: теоретичний і
практичний аспекти



Порівняльна метода в
науці про право



Історія порівняльного
правознавства як
сфера наукових
досліджень: Збірник
наукових праць



Порівняльне
правознавство:
Антологія української
компаративістики
XIX–XX століть



Аксиосфера права:
філософський и
юридический дискурс

Перейти до галузі права
Теорія держави і права



Перейти на сайт →